

N:o 12.

Ank. till Riksd. kansli den 12 febr. 1895, kl. 2 e. m.

Utlåtande, angående föreslagna statsbidrag till vägars anläggning och förbättring, bro- och hamnbyggnader, vattenkommunikationer och torrläggning af vattensjuka marker samt angående villkoren för sådana statsbidrags åtnjutande.

(R. A.)

I Kongl. Maj:ts proposition angående statsverkets tillstånd och behof har Kongl. Maj:t, i sammanhang med afgifvet förslag till reglering af utgifterna under riksstatens sjette hufvudtitel, hos Riksdagen gjort framställning om de anslag, hvilka Kongl. Maj:t ansett böra beviljas för utförande af väganläggningar och vägförbättringar, bro- och hamnbyggnader, vattenkommunikationer och frostminskningsföretag; och får statsutskottet härmed afgifva utlåtande deröfver äfvensom öfver en af enskild motionär gjord framställning i ett hithörande ämne.

1:o.

Väganläggningar och vägförbättringar.

Till bidrag för anläggning af nya samt förbättring eller omläggning af backiga eller eljest mindre goda vägar har Kongl. Maj:t i sin ofvan berörda proposition angående statsverkets tillstånd och behof föreslagit, att Riksdagen måtte för år 1896 bevilja 800,000 kronor, eller samma belopp, hvarmed detta anslag utgått från och med år 1892.

Bih. till Riksd. Prot. 1895. 4 Saml. 1 Afd. 12 Häft. (N:o 12.)

1

Utskottet har inhemtat, att vägbyggnadsfonden för år 1894 sålunda fördelats, att till sammanlagdt 62 arbeten med en väglängd af 478,5 kilometer och en beräknad kostnad af 1,317,031 kronor 28 öre, anslag beviljats till följande belopp för företag inom nedan nämnda län, nämligen:

inom Kronobergs	län	kronor	37,500: —
” Blekinge	”	”	8,200: —
” Kristianstads	”	”	13,100: —
” Malmöhus	”	”	7,850: —
” Hallands	”	”	29,700: —
” Göteborgs och Bohus	”	”	36,150: —
” Elfsborgs	”	”	45,800: —
” Vermlands	”	”	54,600: —
” Östergötlands	”	”	38,200: —
” Jönköpings	”	”	39,100: —
” Kalmar	”	”	32,300: —
” Skaraborgs	”	”	23,100: —
” Stockholms	”	”	24,600: —
” Örebro	”	”	21,100: —
” Vestmanlands	”	”	37,700: —
” Kopparbergs	”	”	31,200: —
” Gefleborgs	”	”	9,100: —
” Vesternorrlands	”	”	61,000: —
” Jemtlands	”	”	48,900: —
” Vesterbottens	”	”	52,700: —
” Norrbottens	”	”	148,100: —
Summa kronor				800,000: —

I det till vägföretag inom Norrbottens län beviljade beloppet, 148,100 kronor, ingår bidrag till den 84,2 kilometer långa vägen mellan Visträsk och Glommersträsk, som beräknats kosta 222,100 kronor, hvaraf från 1892 och 1893 årens fonder anvisats sammanlagdt 150,000 kronor.

Beträffande fördelningen af vägbyggnadsfonden för år 1895 har, enligt hvad utskottet erfarit, väg- och vattenbyggnadsstyrelsen föreslagit, att 715,000 kronor måtte anvisas till 56 arbeten med en väglängd af 396,1 kilometer inom 16 olika län, för hvilka arbeten kostnaden beräknats till 1,092,404 kronor, samt att återstoden, 85,000 kronor, måtte vilkorligt anvisas såsom bidrag till anläggning af väg mellan Glommersträsk och Ruskträsk å sträckan från gränsen mellan

Norrbottens och Vesterbottens län till färjstället vid Vindel elfven å vägen mellan Lycksele och Sorsele kyrkor, med afseende å hvilket vägföretag 1894 års Riksdag medgifvit, att, under viss förutsättning, medel må kunna från vägbyggnadsfonden anvisas utan iakttagande af det därför i allmänhet stadgade vilkor, att statsbidraget icke må utgå med högre belopp än två tredjedelar af den för väganläggningen beräknade kostnaden.

Anslag lära hafva begärts, men ej ännu kunnat af styrelsen föreslås, till utförande af vägarbeten, för hvilka, enligt granskade förslag, kostnaden beräknats till..... kronor 2,807,547:—
 hvartill kommer kostnaden för sådana vägföretag,
 till hvilka understöd begärts, men för hvilka
 arbetsplanerna ännu icke hunnit af styrelsen
 granskas..... „ 114,690:—

Kostnaden för väg- och arbetsplaner, som efter fördelningen af 1895 års fond hos styrelsen qvarligga, utgör således..... kronor 2,922,237:—

Till ofvannämnda del af vägen Glommersträsk—Ruskträsk erfordras härjemte, utom redan vilkorligt föreslagna 85,000 kronor, ytterligare anslag af 197,000 kronor.

I en inom Första Kammaren väckt motion (n:o 14) har herr friherre *Klinckowström* yrkat, att Riksdagen ville besluta, att det af Kongl. Maj:t i statsverkspropositionen äskade anslag till väganläggningar och vägförbättringar nedsattes med halfva beloppet till 400,000 kronor.

Med hänsyn till antalet af och kostnaden för de vägföretag, till hvilka bidrag blifvit från ifrågavarande anslag begärtdt, får utskottet emellertid hemställa,

att Riksdagen, med afslag å herr friherre *Klinckowströms* omförmälda yrkande, men med bifall till Kongl. Maj:ts förslag, må för år 1896 såsom bidrag för anläggning af nya samt förbättring eller omläggning af backiga eller eljest mindre goda vägar anvisa ett belopp af 800,000 kronor.

2:o.

Bro- och hamnbyggnader samt vattenkommunikationer.

Till understödjande af brobyggnader och, företrädesvis mindre, hamnbyggnader samt upprensning af åar och farleder har Kongl. Maj:t af

Riksdagen begärt ett anslag för år 1896 af 150,000 kronor, eller samma belopp, som för ifrågavarande ändamål anvisats af de senaste fem årens riksdagar.

Enligt hvad utskottet inhemtat, har 1894 års anslag till hela sitt belopp fördelats emellan fem särskilda företag och från innevarande års anslag bidrag sökts till åtta företag med en sammanlagd beräknad kostnad af 674,550 kronor, utgörande högsta dertill ifrågakommande statsanslag 449,700 kronor.

Utskottet hemställer,

att Riksdagen må, med bifall till Kongl. Maj:ts förslag, till understödjande af brobyggnader och, företrädesvis mindre, hamnbyggnader samt upprensning af åar och farleder för år 1896 anvisa 150,000 kronor.

3:o.

Frostminskningsföretag.

Till understödjande, medelst anslag utan återbetalningsskyldighet, af sådana myrutedikningar och vattenaftappningar, hvilkas ändamål är att minska frostländigheten för närliggande bygd, har Kongl. Maj:t äskat anvisande för år 1896 af 150,000 kronor, eller 50,000 kronor mera än det belopp, hvarmed detta anslag beviljats för åren 1892—1895.

Till det vid statsverkspropositionen i utdrag fogade protokoll öfver civilärenden den 14 sistlidne januari har statsrådet och chefen för civildepartementet rörande ifrågavarande anslag till en början erinrat följande.

För understödjande af företag, som afsåge frostländighetens minskande, hade Riksdagen sedan lång tid tillbaka årligen plägat å extra stat ställa till Kongl. Maj:ts förfogande ett anslag, hvars belopp under olika tider vexlat, liksom ock syftemålet med anslaget i viss mån undergått förändringar. Innan odlingslånefonden år 1883 bildades, hade nemligen med detta anslag afsetts att understödja sådana myrutedikningar och vattenaftappningar, som företrädesvis afsåge att minska frostländigheten, och anslaget, hvilket användts såsom understöd utan återbetalningsskyldighet, hade för hvartera af åren 1874—1883 utgått med 80,000 kronor, hvarjemte för sistnämnda år dessutom för samma ändamål anvisats ett belopp af 70,000 kronor att utgå såsom lån. I sammanhang med inrättande af nämnda fond hade den förändring vidtagits, att anslaget efter år 1883 skulle användas till understödjande, medelst anslag utan återbetalningsskyldighet, af torrläggning utaf sådana vatten-

sjuka marker, som, utan att kunna med fördel odlas, sprede frostsador öfver omgifvande nejd. Tillika höjdes anslagets belopp till 100,000 kronor, hvaremot medel att utgå såsom lån icke vidare för ändamålet anvisades. Nämda förändring i afseende å anslagets användande föranledde emellertid en minskning i anspråken på understöd från anslaget, och anslagets belopp nedsattes därför från och med år 1889 till 50,000 kronor. Med anledning af en utaf Kongl. Maj:t i ämnet gjord framställning, beslöt Riksdagen år 1891 den förändring af ifrågavarande anslags ändamål, att detsamma skulle användas till understödjande, medelst anslag utan återbetalningsskyldighet, af sådana myrutdikningar och vattenaftappningar, hvilkas ändamål vore att minska frostländigheten för närliggande bygd, och i sammanhang dermed höjdes anslagets belopp åter till 100,000 kronor, vid hvilket belopp anslaget sedermera bibehållits.

Efter meddelande häraf anmälde departementschefen, att väg- och vattenbyggnadsstyrelsen samt landbruksstyrelsen i underdånig skrifvelse den 6 oktober 1894 afgifvit förslag rörande det anslag, som borde för ifrågavarande ändamål af Riksdagen äskas för år 1896, och dervid anfört, att behöfligheten af sist omförmälda förändring i bestämmelsen i afseende å anslagets användning blifvit till fullo ådagalagd genom den stora tillväxten i antalet planer för frostminskningsföretag, för hvilkas utförande sedan dess anspråk å statsbidrag blifvit framställda. Att dessa företag icke endast afsett de norrländska länen, utan äfven andra delar af riket, framginge af följande tablå öfver fördelningen af 1892, 1893 och 1894 årens anslag för ifrågavarande ändamål:

		Areal. Har.	Beviljade bidrag för åren 1892, 1893 och 1894.
Kronobergs	län	32,70	870: —
Elfsborgs	„	40,44	1,300: —
Vermlands	„	128,57	1,970: —
Jönköpings	„	2,163,09	18,900: —
Skaraborgs	„	68,15	4,000: —
Upsala	„	357,95	5,650: —
Gefleborgs	„	173,59	4,900: —
Vesternorrlands	„	27,73	1,030: —
Jemtlands	„	6,461,58	121,280: —
Vesterbottens	„	3,140,26	88,240: —
Norrbottens	„	1,729,89	39,990: —
	Summa	14,323,95	288,130: —

Vidare hade embetsverken anfört, att det redan vid fördelning af 1893 års anslag visat sig, att detsamma ej vore tillräckligt att tillgodose det ökade behovet af statsbidrag för arbeten af ifrågavarande art, och 1894 års anslag hade redan den 6 juli sistlidna år blifvit till fullo disponerad, hvarjemte å det utaf Riksdagen för innevarande år för ändamålet beviljade anslaget redan anvisats en summa af 10,720 kronor. Såsom ytterligare exempel på de ökade anspråken å ifrågavarande anslag hade embetsverken meddelat att intill den 6 oktober 1894 till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen inkommit ansökningar om statsunderstöd till ett belopp af 110,050 kronor, hvartill sålunda återstoden af 1895 års anslag vore otillräcklig; och då, enligt hvad embetsverken hade sig bekant, en ökad mängd planer för dylika företag vore att under kommande år emotse, samt det vore af den största betydelse för jordbruket att medel kunde erhållas till understödjande af frostminskningsföretag, ansåge sig embetsverken böra hemställa, det täcktes Kongl. Maj:t föreslå Riksdagen att för ifrågavarande ändamål anvisa ett anslag för år 1896 af 200,000 kronor.

Chefen för civildepartementet, hvilken af hvad sålunda blifvit anfördt funnit en förhöjning af anslaget vara af behovet påkallad, ansåg emellertid förhöjningen för närvarande kunna inskränkas till 50,000 kronor och tillstyrkte fördenskull anslagets bestämmande till 150,000 kronor för nästkommande år.

Utskottet har inhemtat, att hittills sökts anslag från 1895 års frostfond till 52 företag med en kostnad af tillsammans 520,427 kronor, utgörande högsta dertill ifrågakommande statsanslag 173,475 kronor 66 öre.

På grund af ofvan omförmälda i ärendet meddelade upplysningar, som enligt utskottets uppfattning på ett tillfyllestgörande sätt ådagalägga behovet af en höjning i förevarande anslagsbelopp, hemställer utskottet,

att Riksdagen, med bifall till Kongl. Maj:ts förslag, må för understödjande, medelst anslag utan återbetalningsskyldighet, af sådana myrutdikningar och vattenaftappningar, hvilkas ändamål är att minska frostländigheten för närliggande bygd, för år 1896 anvisa 150,000 kronor.

4:o.

I afseende å villkoren för erhållande och tillgodonjutande af de här ofvan omförmälda statsbidrag samt angående kontrollen derå, att arbetena utföras enligt fastställda planer, har Kongl. Maj:t icke föreslagit någon förändring.

Utskottet hemställer,

att Riksdagen må besluta, att de med afseende å de här ofvan i detta utlåtande omförmälda statsbidrag meddelade allmänna vilkor och föreskrifter, hvilka finnas intagna i Riksdagens skrivelser till Konungen den 27 april 1881 (n:o 69), den 11 juni 1883 (n:o 67) och den 7 maj 1889 (n:o 43), fortfarande skola blifva gällande.

Stockholm den 12 februari 1895.

På statsutskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.
